

**Комунальний заклад Львівської обласної ради
«Львівський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти»
Кафедра освітньої політики**

Освітня програма підвищення кваліфікації керівників закладів загальної
середньої освіти та їх заступників

**Наступність початкової і базової школи: управлінський
підхід**

Освітня програма підвищення кваліфікації розглянута і рекомендована
до затвердження на засіданні кафедри освітньої політики
(*протокол №8 від 16.09.2024 р.*)

Завідувач кафедри

Христина ЧУШАК

Освітня програма підвищення кваліфікації затверджена науково-методичною
радою

(*протокол № 5 від 26.09.2024 р.*)

Голова науково-методичної ради

Павло ХОБЗЕЙ

I. ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ

Найменування: Освітня програма підвищення кваліфікації керівників закладів загальної середньої освіти та їх заступників «**Наступність початкової і базової школи: управлінський підхід**».

Розробники: завідувачка кафедри педагогіки, кандидатка педагогічних наук Лоїк Г.Б., завідувачка кафедри освітньої політики, доцентка, кандидатка політичних наук Чушак Х.Я., доцент кафедри освітньої політики Хобзей П.К., доцентка кафедри освітньої політики Барна М. М., ст. викладачка кафедри педагогіки Банах О.В., ст. викладачка кафедри освітньої політики Байовська А.М.

Мета: надати керівникам закладів загальної середньої освіти та їх заступникам знання, вміння та інструменти для ефективного управлінського супроводу забезпечення наступності між початковою та базовою школою в умовах реалізації Нової української школи.

Вид: навчання за програмою підвищення кваліфікації.

Напрямок:

- розвиток управлінської компетентності;
- формування професійних компетентностей у відповідності до професійного стандарту «Керівник (директор) закладу загальної середньої освіти».

Обсяг: 36 годин (1,2 кредити ЄКТС).

Форма (форми) підвищення кваліфікації: інституційна (очно-дистанційна).

Перелік компетентностей, що вдосконалюватимуться/набуватимуться:
компетентність стратегічного управління персоналом (А3);
компетентність забезпечення якості освітньої діяльності та функціонування внутрішньої системи забезпечення якості освіти (Б1);
лідерська (В1);
компетентність педагогічного, соціального та мережевого партнерства (В3).

Місце (місця) надання освітньої послуги: Комунальний заклад Львівської обласної ради «Львівський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти», заклади освіти Львівської області.

Очікувані результати навчання:

у результаті навчання на курсі слухач(ка):

- забезпечує організацію якісного освітнього процесу (Б1.1) з акцентом на ефективному переході здобувачів освіти з початкової школи до базової середньої школи;
- застосовує технології позитивного впливу на колектив закладу, окремих осіб і груп осіб із метою досягнути стратегічних цілей закладу освіти (В1.1.У1);
- здійснює моніторинг освітніх запитів і потреб у розвитку професійної майстерності педагогічних працівників (А3.2.У2) у контексті переходу з початкової до базової середньої освіти;
- використовує різні форми, засоби і стратегії комунікації з батьками, колегами, іншими фахівцями з метою підтримки учнів в освітньому процесі (В3.3.У2) задля забезпечення ефективного переходу з початкової до базової середньої освіти.

Вартість (у разі встановлення): безоплатний характер надання освітньої послуги для слухачів курсів підвищення кваліфікації за замовленнями місцевих органів управління освітою.

Документ, що видається за результатами підвищення кваліфікації:
сертифікат.

II. ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Організаційно-інтеграційне заняття

Час за робочою навчальною програмою: П-2.

План практичного заняття:

1. Реєстрація учасників.
2. Ознайомлення з програмою та календарно-тематичним плануванням курсу.
3. Очікування учасників та їх досвід.

Модуль 1. Управлінські інструменти для забезпечення переходу з початкової до базової школи

Час за робочою навчальною програмою: Л-2, П-6 (очно на базі школи)

Тема 1.1. Культура школи як основа успішного управлінського процесу

Час за робочою навчальною програмою: П-4

План практичного заняття:

1. Створення дружнього та підтримуючого навчального середовища - завдання адміністрації школи.
2. Формування спільних цінностей, взаємної довіри та відкритого діалогу між адміністрацією, вчителями, учнями та батьками як основа для ефективної комунікації та співпраці.
3. Інструменти управління, що сприяють розвитку позитивної культури в школі.
4. Психологічний клімат у колективі: фактори, які впливають на ефективність роботи команди.

Тема 1.2. Ефективні управлінські інструменти для роботи з педагогічним колективом та батьками

Час за робочою навчальною програмою: Л-2, П-2.

План лекційного заняття:

1. Управлінські інструменти для координації співпраці між школою, вчителями та батьками.
2. Роль адміністрації школи у підготовці педагогічного колективу до системної роботи для забезпечення ефективного переходу від початкової школи до базової.
3. Методи створення сприятливої атмосфери та підтримки вчителів у перехідний період.
4. Стратегії залучення батьків до активної участі у шкільному житті, їхня роль у підтримці учнів під час переходу.

План практичного заняття:

1. Реалізація загальношкільного підходу при плануванні та реалізації переходу

від початкової школи до базової школи: залучення усіх учасників освітнього процесу.

2. Розбір кейсів: приклади успішної взаємодії між вчителями, батьками та адміністрацією.

3. Робота в групах: розробка власних стратегій переходу, а також мотивації та підтримки вчителів у перехідний період.

Модуль 2. Діяльнісний підхід як місток між початковою та базовою школою в умовах реалізації НУШ

Час за робочою навчальною програмою: Л-4, П-4

Тема 2.1. Оцінювання як інструмент забезпечення наступності та розвитку компетентностей учнів

Час за робочою навчальною програмою: Л-2, П-2.

План лекційного заняття:

1. Оцінювання як засіб розвитку компетентностей і забезпечення наступності між початковою та базовою школою.

2. Основні принципи оцінювання в умовах реалізації НУШ: як змінюються підходи до оцінювання в початковій та базовій школі.

3. Формувальне та підсумкове оцінювання: забезпечення наступності між етапами освіти.

4. Як використовувати дані оцінювання для розвитку індивідуальних траєкторій навчання здобувачів освіти.

5. Використання результатів оцінювання для коригування освітнього процесу.

6. Оцінювання як засіб формування зворотного зв'язку для учня та батьків.

План практичного заняття:

1. Портфоліо здобувачів освіти як важливе джерело інформації при переході з початкової школи до базової.

2. Робота з кейсами: приклади формувального оцінювання та його вплив на забезпечення наступності в освітньому процесі.

3. Розробка індивідуальної траєкторії навчання учня на основі результатів оцінювання.

4. Групова робота: створення плану підтримки учня під час переходу до базової школи на основі оцінювання його компетентностей у початковій школі.

Тема 2.2. Ранкові зустрічі та корисні щоденні рутини як інструменти формування ключових компетентностей та наскрізних умінь

Час за робочою навчальною програмою: Л-2, П-2.

План лекційного заняття:

1. Ранкові зустрічі у початковій школі: необхідні складові елементи.

2. Елементи початку шкільного дня: щоденні новини, робота з календарем, екран настрою.

План практичного заняття:

1. Проведення ранкових зустрічей: практика та рефлексія.
2. Дієві технології: «Дитина тижня», «Шумомір» та ін.
3. Важливі рутини: «Правила», «Щоденні 3», «Щоденні 5», «Ролі», «Щоденник вражень», «Екран настрою», «Коло вибору».
4. Групова робота: що з досвіду впровадження діяльнісного підходу в початковій школі варто перенести на базову середню школу / адаптаційний цикл.

Модуль 3. Формування фундаментальних компетентностей здобувачів освіти - спільне завдання всього вчительського колективу

Час за робочою навчальною програмою: Л-4, П-4.

Тема 3.1. Формування читацької грамотності у початковій школі та першому (адаптаційному) циклі базової освіти

Час за робочою навчальною програмою: Л-2, П-2.

План лекційного заняття:

1. Читацька грамотність як фундаментальна компетентність.
2. Роль читацької грамотності у формуванні ключових компетентностей учнів початкової та базової школи. Особливості читацької грамотності в адаптаційному циклі.
3. Вплив навчальних матеріалів і стратегій оцінювання на читацьку грамотність.
4. Проблеми та виклики при переході учнів до базової школи. Як забезпечити безперервність та підтримку читацької грамотності на цьому етапі.

План практичного заняття:

1. Методики та підходи до розвитку читацької грамотності у початковій школі. Дієві технології: «Крісло автора».
2. Стратегії використання різнорівневих завдань для підтримки читання. Розробка диференційованих завдань для розвитку читацької грамотності
3. Створення умов для обговорення та аналізу прочитаних текстів. Використання стратегій критичного мислення в процесі читання.
4. Оцінювання читацької грамотності: формувальне оцінювання та зворотний зв'язок. Моделювання процесу оцінювання: розробка критеріїв для оцінки рівня читацької грамотності та надання зворотного зв'язку учням і батькам.

Тема 3.2. Формування математичної грамотності через сучасне конструювання уроку

Час за робочою навчальною програмою: Л-2, П-2.

План лекційного заняття:

1. Сутність поняття “математична грамотність”.

2. Стан сформованості математичної грамотності учнів середньої школи відповідно до українських та міжнародних досліджень.

План практичного заняття:

1. Засоби роботи з розвитком математичної грамотності на рівні початкової та базової середньої освіти.
2. Зміни підходів до конструювання уроків математичної галузі відповідно до вимог НУШ та задля розвитку математичної грамотності учнів.

Круглий стіл “Ефективні стратегії підтримки переходу здобувачів освіти з початкової школи до базової школи”

Час за робочою навчальною програмою: П-4 (дистанційно)

План круглого столу:

1. Презентація практичних завдань учасниками курсу.
2. Рекомендації до представлених ідей.
3. Обговорення проблемних питань.
4. Сесія запитань і відповідей.
5. Підсумок навчання.

Випускна робота: розробити для свого ЗЗСО низку (4-5) заходів задля забезпечення ефективного переходу здобувачів освіти з початкової школи до базової школи.

(4 години самостійної роботи).

Підсумкове тестування та рефлексія:

Час за робочою навчальною програмою: самостійна робота - 2 години

Контроль за знаннями слухачів проводиться послідовно й систематично: на практичних заняттях, індивідуальне та фронтальне опитування, на лекціях – експрес-контроль, що передбачає постановку конкретних питань з теми.

Оцінювання розглядається як засіб одержання зворотної інформації про результативність підвищення кваліфікації та внесення коректив у методику роботи зі слухачами курсів. Оцінювання вербальне.

III. РОЗПОДІЛ ГОДИН ЗА ВИДАМИ ДІЯЛЬНОСТІ

<i>Зміст модулів</i>	<i>Кількість годин</i>			
	<i>Усього</i>	<i>Лекції</i>	<i>Практичні</i>	<i>Самостійні</i>
Організаційно-інтеграційне заняття	2		2	
Модуль 1. Управлінські інструменти для забезпечення переходу з початкової до базової школи	8	2	6	
Тема 1.1. Культура школи	4		4	
Тема 1.2. Ефективні управлінські інструменти для роботи з педагогічним колективом та батьками	4	2	2	
Модуль 2. Діяльнісний підхід як місток між початковою та базовою школою в умовах реалізації НУШ	8	4	4	
Тема 2.1. Оцінювання	4	2	2	
Тема 2.2. Ранкові зустрічі та корисні щоденні рутини як інструменти формування ключових компетентностей та наскрізних умінь	4	2	2	
Модуль 3. Формування фундаментальних компетентностей здобувачів освіти - спільне завдання всього вчительського колективу	8	4	4	
Тема 3.1. Формування читацької грамотності у початковій школі та першому (адаптаційному) циклі базової освіти	4	2	2	
Тема 3.2. Формування математичної грамотності через сучасне конструювання уроку	4	2	2	
<i>Підсумкове тестування</i>	1			1
Практичне завдання	4			4
Круглий стіл “Ефективні стратегії підтримки переходу здобувачів освіти з початкової школи до базової школи”. Обговорення та рекомендації	4		4	
<i>Рефлексія</i>	1			1
Всього годин:	36			6

КОРИСНІ РЕСУРСИ

Закон України про освіту (2017): <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
Закон України про повну загальну середню освіту (2020):
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text>

Нова українська школа: <https://mon.gov.ua/ua/tag/nova-ukrainska-shkola>
Нова українська школа: концептуальні засади (2016):
<https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf>

Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти "Нова українська школа" на період до 2029 року:
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/988-2016-%D1%80>

Про затвердження плану заходів на 2017-2029 роки із запровадження Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти "Нова українська школа": <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/903-2017-%D1%80>

Державний стандарт початкової освіти (2018):
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/87-2018-%D0%BF#Text>

Державний стандарт базової середньої освіти (2021):
<https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-deyaki-pitannya-derzhavnih-standartiv-povnoyi-zagalnoyi-serednoyi-osviti-i300920-898>

Професійний стандарт за професіями "Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти", "Вчитель закладу загальної середньої освіти", "Вчитель з початкової освіти (з дипломом молодшого спеціаліста)" (2020):
<https://mon.gov.ua/ua/news/zatverdzheno-profstandart-vchitelya-pochatkovih-klasiv-vchitelya-zakladu-zagalnoyi-serednoyi-osviti-i-vchitelya-z-pochatkovoyi-osviti>

Професійний стандарт «Вчитель закладу загальної середньої освіти» (2024):
https://register.nqa.gov.ua/uploads/0/646-ilovepdf_merged.pdf

Професійний стандарт "Керівник (директор) закладу загальної середньої освіти" (2021): https://osvita.ua/doc/files/news/844/84426/Nakaz-568-zatverdzh_standartu_keriv_22_0.pdf

Результати дослідження PISA (2018):
<http://testportal.gov.ua/2019/12/03/rezultaty-pisa-svoyeridnyj-dorogovkaz-dlya-pidvyshhennya-yakosti-natsionalnoyi-osvity/>

Результати дослідження PISA (2022): <https://testportal.gov.ua/pisa-2022-rezultaty-oprylyudneno/>

Як допомогти учням м'яко перейти з початкової в середню школу. Фінський досвід (2021): <https://nus.org.ua/articles/yak-dopomogty-uchnyam-m-yako-perejty-z-pochatkovoyi-v-serednyu-shkolu-finskyj-dosvid/>

Як у Фінляндії готують учнів до переходу з початкової в середню школу. ІНФОГРАФІКА (2021): <https://nus.org.ua/articles/yak-u-finlyandiyi-gotuyut-uchniv-do-perehodu-z-pochatkovoyi-v-serednyu-shkolu-infografika/>

Як підтримати дітей з ООП у переході до середньої школи (2022): <https://nus.org.ua/articles/yak-pidtrymaty-ditej-z-ooop-u-perehodi-do-serednoyi-shkoly/>